

Aan de kabinetsinformateurs

Mevrouw dr. E. Borst-Eilers

De heer W. Kok

Drs. G. Zalm

Nu er een nieuw regeerakkoord wordt voorbereid, wil de Bisschoppenconferentie van de r.-k. kerk in Nederland uw aandacht vragen voor enkele zaken die daarbij, naar haar mening, bijzondere aandacht verdienen.

In haar relatie tot de burgerlijke overheid laat de Conferentie zich leiden door de volgende uitgangspunten:

Kerk en staat zijn ieder op eigen terrein onafhankelijk van elkaar en autonoom. Maar beide zijn zij, elk op eigen titel, dienstbaar aan de persoonlijke en maatschappelijke roeping van dezelfde mensen. Deze taak zullen beide des te effectiever uitoefenen naarmate zij, in een kritische dialoog, een samenwerking tot stand brengen, vanuit de erkenning van ieders eigen taak en verantwoordelijkheid.

De r.-k. kerk is lid van de Raad van Kerken in Nederland en derhalve onderschrijft de Bisschoppenconferentie de brief die de Raad aan u gericht heeft d.d. 14 mei jongstleden. Vanuit de eigen katholieke geloofsgemeenschap wil zij daaraan de volgende punten toevoegen:

Vrijheid en gedogen

Het behoort tot de taak van de overheid aan iedere burger de vrijheid te garanderen die nodig is voor zijn of haar ontplooiing. In het publieke en politieke debat wordt vrijheid echter vooral verstaan als keuzevrijheid: elk individu mag doen wat hij of zij wil, zolang anderen daarvan geen hinder of schade ondervinden.

Zo'n visie op vrijheid houdt geen verwijzing in naar wat objectief goed en waar is of naar zorg en verantwoordelijkheid voor anderen. Het waarborgen

van aldus verstane vrijheid kan gemakkelijk leiden tot veelvuldig gedogen.

Bescherming van menselijk leven

Een objectieve norm waaraan niet getornd kan worden is het beginsel dat een mens nooit louter als middel gebruikt mag worden. Bescherming van het menselijke leven, van begin tot einde, is daarom een fundamentele plicht van de staat. Deze plicht wijkt niet voor het beroep op de keuzevrijheid van de burger. Daarom moeten euthanasie en hulp bij zelfdoding in het strafrecht blijven.

Dit geldt naar onze overtuiging ook voor abortus. Wij mogen nooit goed vinden dat zulke handelingen beschouwd worden als normaal medisch handelen.

Hetzelfde beginsel moet ook bepalend zijn voor de ethische beoordeling van experimenten met embryo's en van klonen.

Louter instrumenteel gebruik van embryo's of foetussen wijzen wij dan ook ten stelligste af.

Drugs

De Bisschoppenconferentie heeft vragen bij het huidige gedoogbeleid inzake drugs. Dit beleid mag niet verdoezelen dat verslaving destructief is en de vrijheid vernietigt bij haar slachtoffers. Dit geldt voor drugs maar ook voor verslaving aan alcohol of gokken.

Daarom bepleiten wij dat het kabinet meer maatregelen neemt om de

burgers te beschermen tegen verlies van vrijheid door verslaving. Dit vraagt om herbezinning op het gedoogbeleid inzake drugs, minstens ten aanzien van zwakkeren en van jeugdige personen.

Armoede, tweedeling en uitsluiting

Een nieuwe kans

In haar schrijven aan de kabinetsinformatie, d.d. 26 mei 1994, vroeg de Bisschoppenconferentie aandacht voor groeiende armoede bij sommige bevolkingsgroepen, met als gevolg uitsluiting, slechtere gezondheid, slechtere woonomstandigheden en minder onderwijs. Tijdens de afgelopen kabinetsperiode is deze tweedeling in onze samenleving nog scherper aan het licht gekomen.

In 1994 drongen wij aan op het scheppen van meer werk. Op dit punt is grote vooruitgang geboekt, dank zij de inzet van werknemers, vakbonden, ondernemers en overheid.

De toegenomen welvaart en de verbeterde werkgelegenheid bieden het nieuwe kabinet een uitgelezen kans om de ontstane tweedeling te bestrijden ten gunste van de minst bedeelden.

Daarbij zal het beleid vooral gericht moeten zijn op het organiseren van zelfhulp bij de betrokkenen zelf.

Armoede en verrijking

De bestrijding van armoede zal gepaard moeten gaan met bestrijding van buitensporige verrijking. Ook als deze tot stand komt zonder wetten of regels te overtreden, dan nog betekent zij onrecht jegens de armen, niet alleen hier maar ook in de armere landen.

Armoede en zorg

In de zorgsector moet hoogste prioriteit gegeven worden aan het wegwerken van lange wachtlijsten en het verminderen van de werkdruk, zodat de zorg menswaardig kan blijven. De invoering van de marktwerking dient altijd ondergeschikt te blijven aan de eisen van aandacht en zorg voor de hele mens.

Waarden en normen

In de afgelopen vier jaar heeft de Bisschoppenconferentie actief deelgenomen aan discussies over waarden en normen, zowel in het publieke debat als in haar contacten met politieke partijen. Zij is ervan overtuigd dat allerlei menselijke waarden in het gedrang komen als het marktdenken in onze samenleving te overheersend wordt.

Als burgers zich niet laten leiden door een evenwichtig geheel van waarden en normen, is geen menswaardige samenleving mogelijk: geen veiligheid op straat, ook niet met meer blauw; geen naleving van wetten, ook niet als er strengere straffen of meer cellen komen.

Kortom, een goed functionerende democratie is alleen mogelijk dankzij de beleving van waarden en normen die de overheid zelf niet kan geven.

Des te meer is het haar plicht gunstige voorwaarden te scheppen voor instanties die dit wel kunnen, zoals het gezin, de school, allerlei maatschappelijke verenigingen, zoals voor sport en cultuur en ook godsdiensten en kerken.

Waarden en maatschappelijke organisaties

Wij achten het van groot belang dat het overheidsbeleid erkent dat onze samenleving pluriform en multicultureel van samenstelling is. Deze verscheidenheid moet zich ook kunnen weerspiegelen in maatschappelijke organisaties. Daarom dringen wij erop aan dat confessionele of levensbeschouwelijke maatschappelijke organisaties dezelfde rechten hebben, ook op het gebied van subsidies, als organisaties op zogenaamde algemene grondslag.

Waarden en zorginstellingen

Dit geldt op een bijzondere manier voor zorginstellingen. In de moeilijke omstandigheden waarin zieke of zorgbehoeftige mensen vaak verkeren, kunnen zij zich gemakkelijker thuis voelen in instellingen die passen bij hun eigen signatuur.

Daarbij passende geestelijke verzorging moet voor hen gewaarborgd en beschikbaar blijven als integraal onderdeel van zorg.

Waarden en bijzonder onderwijs

Aangezien waarden niet los verkrijgbaar zijn maar samenhangen met levensbeschouwing of godsdienst, moet het onderwijs hierbij kunnen aansluiten. Het is daarom noodzakelijk dat het bijzonder onderwijs, waaronder ook confessioneel onderwijs, voor ouders overal duidelijk herkenbaar aanwezig en toegankelijk is, ook waar het zou vallen onder het gezag van een samenwerkingsbestuur. Dit geldt ook voor PABO's.

Het is van fundamenteel belang dat voor alle bevolkingsgroepen kwalitatief goed onderwijs bereikbaar blijft. Wij constateren echter dat in het onderwijs een tweedeling dreigt te ontstaan tussen arme 'zwarte' en rijke 'witte' scholen, wat op zijn beurt weer zal leiden tot verschil in kwaliteit van deze scholen. Dit moet tot iedere prijs worden voorkomen.

Waarden en vreemdelingenbeleid

De Bisschoppenconferentie erkent dat het vreemdelingenvraagstuk buitengewoon complex is. Zij ziet het evenwel als een plicht, niet alleen vanuit het evangelie maar ook vanuit onze beschaving, deze problematiek vooral te benaderen in een geest van gastvrijheid en mededogen met mensen in nood. Zij wil er van haar kant alles aandoen om deze houding onder de bevolking te bevorderen en een breed draagvlak te creëren voor een humaan en rechtvaardig beleid in deze.

Waarden en media

Wij pleiten voor een beleid dat voorkomt dat de media zich veel meer laten

leiden door economische belangen dan door culturele waarden en ethische normen. Verankering in de verschillende culturele en religieuze groeperingen is een groot goed. De overheid moet het voortbestaan van de omroep als publieke dienstverlening mogelijk blijven maken.

Waarden en Europa

Wij pleiten ervoor dat onze regering zich sterk maakt voor een Europa van waarden en niet enkel van de markt. Daartoe hoort ook een effectievere democratische controle op de instellingen van de Europese Unie en een positieve wetgeving inzake medisch ethische vraagstukken die nog slechts effectief geregeld kunnen worden op internationaal vlak.

Samenvattend, wil de Bisschoppenconferentie erop aandringen dat de nieuwe regering blijft zorgen voor een goed financieel-economisch beleid, maar dat zij tegelijk een goed beleid voert voor de immateriële zaken die onmisbaar zijn voor een menswaardige samenleving.

Intussen wenst zij u veel wijsheid en Gods zegen toe bij uw werk ten dienste van de formatie.

ADRIANUS KARDINAAL SIMONIS
voorzitter Bisschoppenconferentie

26 mei 1998